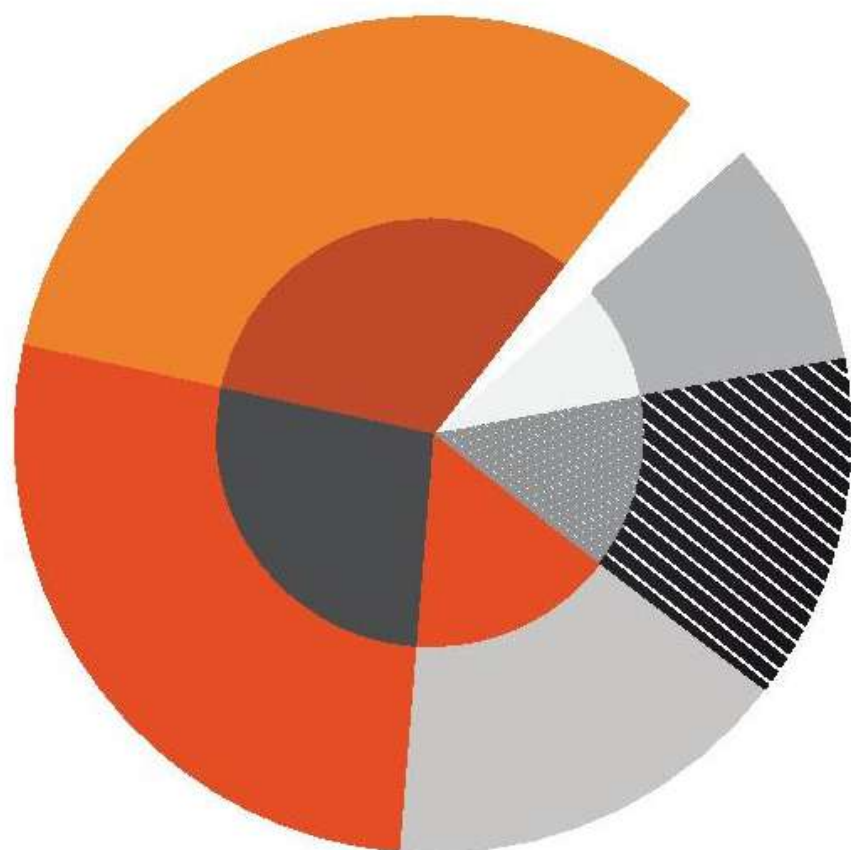

ΦΙΛΙΠΠΟΣ Κ. ΒΑΣΙΛΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΤΟ **ΜΙΣΟΣ** ΓΙΑ ΤΗ
ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΥΡΑΣΙΑ

ΤΟ ΜΙΣΟΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ: *Το μίσος για τη φιλελεύθερη δημοκρατία*
TITLE: *Hatred of Liberal Democracy*

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Φίλιππος Κ. Βασιλόγιαννης
AUTHOR: Philippos C. Vassiloyannis

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Νίκος Ταγκούλης
PROOF READING: Nikos Tagkoulis

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ: Ιούνιος, 2019
1st EDITION: June, 2019

ISBN: 978-618-5027-00-1

Copyright: © Φίλιππος Κ. Βασιλόγιαννης
και Εκδόσεις Ευρασία - Φαίδων Γ. Α. Κυδωνιάτης

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ: δημοκρατία, πολιτικός φιλελευθερισμός,
αμβλώσεις, ευθανασία, φιλοξενία

BIBLIOGRAPHICAL REFERENCES: democracy, political liberalism,
abortion, euthanasia, hospitality

Με την επιφύλαξη για την άσκηση κάθε νόμιμου δικαιώματος. Απαγορεύεται
οποιασδήποτε μορφής αντιγραφή ή αναπαραγωγή μέρους ή όλου
του βιβλίου χωρίς την έγγραφη άδεια του εκδότη και του συγγραφέα.
All rights reserved. No part of this book may be reprinted, reproduced or utilized
in any form without written permission from the publisher and the author.

Εκδόσεις Ευρασία
Ομήρου 47, 10672 Αθήνα
Τηλ.: 210 3614968, Φαξ: 210 3613581
Email: info@eurasiabooks.gr
www.eurasiabooks.gr

Eurasia Publications
47 Omirou Street, 10672 Athens, Greece
Tel.: +30 210 3614968, Fax: +30 210 3613581
Email: info@eurasiabooks.gr
www.eurasiabooks.gr

Φίλιππος Κ. Βασιλόγιαννης

ΤΟ ΜΙΣΟΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΥΡΑΣΙΑ

Στη μνήμη
του Αριστοβούλου Μάνεση (1921-2000)
και του Σταύρου Τσακυράκη (1951-2018)

«οι απόψεις του αναγνώστη και του συγγραφέα
...είναι οι μόνες κρίσιμες»

John Rawls*

* *Θεωρία της δικαιοσύνης*, μετάφραση Βασίλη Βουτσάκη, Φιλήμονος Παιονίδη, Κωνσταντίνου Παπαγεωργίου, Νίκου Στυλιανίδη, Ανδρέα Τάκη και του γράφο-
ντος (Αθήνα: Πόλις, 2001), σ. 81

Προλογικό σημείωμα

Το κύριο κείμενο της έκδοσης αυτής αποτελεί η ομιλία του συγγραφέα, επεξεργασμένη σε γραπτή μορφή, στην εναρκτήρια εκδήλωση του 8ου ετήσιου κύκλου του *Εργοταξίου Ιδεών*, η οποία πραγματοποιήθηκε την 10η Οκτωβρίου 2018 και είχε ομότιτλο θέμα. Για να σχηματίσει ο αναγνώστης πληρέστερη αντίληψη για την επιχειρηματολογία και την πρωτοτυπία του συγγραφέα, ιδίως στο ζήτημα της δημοκρατικής γνώσης, κρίθηκε σκόπιμο να συνοδευτεί η παρούσα έκδοση με δύο κείμενά του, τα οποία έχουν προκύψει, κατά τον ίδιο τρόπο, με την ευκαιρία σχετικών δημόσιων παρεμβάσεων του στα ακανθώδη και δυσεπίλυτα για τον δημοκρατικό νομοθέτη ζητήματα των αμβλώσεων και της ευθανασίας. Η έκδοση συμπληρώνεται ομοίως με δύο ακόμη κείμενα του ιδίου, συναφή προς τον ίδιο προβληματισμό: το ένα, κατά του πολιτικού συντηρητισμού, στο θέμα της ψευδολογίας στην πολιτική, και το άλλο στο ζήτημα της φιλοξενίας και της αλληλεγγύης στη φιλελεύθερη δημοκρατία. Τέλος, στον επίλογο εξηγείται γιατί *η δημοκρατία δικαίω ουδέποτε κατελύθη*. Επειδή η έκδοση δεν απευθύνεται μόνο στο ακαδημαϊκό κοινό, διατηρήθηκε, κατά το δυνατόν, η προφορικότητα των αναπτύξεων.

Φαίδων Γ. Λ. Κυδωνιάτης

Περιεχόμενα

I. ΑΡΧΕΣ

Το μίσος για τη φιλελεύθερη δημοκρατία 15

II. ...ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΟΛΟΓΙΑ

«4 μήνες, 3 εβδομάδες και 2 ημέρες» 53

«Εγώ κι ο θάνατός μου» 71

«Οι Χαλασοχώρηδες» 82

«γενού τῷ ἀτυχοῦντι θεός» 94

Επίλογος 111

Ευρετήριο 117

Ευρετήριο

- αμβλώσεις, 11, 20, 24, 25, 26, 36 επ., 49, 53-70: Γερμανία, 59· εγγενής αξία της ανθρώπινης ζωής, 63 επ.· έμβρυο, 55, 58, 59, 60 επ., 62 επ., 65, 66 επ. (και 20, 37, 38)· ελευθερία, *ουσιωδώς θρησκευτική*, 64, 68 (και 26, 38)· Έξοδος, 66, 70· ΗΠΑ, 65· *Ποινικός Κώδικας*, 58· στη Ρουμανία (επί Τσαουσέσκου), 53 επ.· σεξουαλική ελευθερία, 53 (και 20)· *status* της γυναίκας, 54 (και 38)· συνταγματικό δικαίωμα, 58, 59, 60, 64 (και 20)· βλ. και *Mungiu, Cristian*
- Apel, Karl-Otto, 92
Αριστοτέλης, 27, 47, 50
Arneson, Richard J., 51
Αστικός Κώδικας, 97· *Ελληνικός*, 100
- Balibar, Etienne, 116
Βάμβας, Νεόφυτος, 92
Βασίλειος, Μέγας, 109
Βέλιος, Αλέξανδρος, 81· *Εγώ κι ο θάνατός μου*, 81
Binding, Karl, 81
Βλαστός, Γρηγόρης, 31, 47
Bohman, James, 50
- Γερο-Ολιγαρχικός, 18, 20· (ψευδο)Ξενοφών, 47
Γιαννακόπουλος, Νίκος, 47
γνώση, δημοκρατική, 31 επ., 37 επ., 39, 40, 41 επ., 43, 50, 58, 61, 71, 74, 87, 91· αναστοχαστική ισορροπία, 37, 38, 39, 43, 49, 50, 80, 91
Γρηγόριος Ε', 47
Γρηγόριος Θεολόγος, 108
Cohen, G. A., 109
- Δελλής, Γιώργος, 70
δημοκρατία, 15-51, 111-116: αγνωσιοκρατία, 29· Αθήνα, 18· άμεση, 36· αντιπροσωπευτική, 31, 35, 36, 39· αποφασιοκρατία, 29· αρετολογία, 32 (και 85, 95, 98, 107)· αρχή της ισότητας, 23 επ. (και 100, 101 επ., 104, 108)· αρχή της πλειοψηφίας, 31, 32 επ., 41 επ., 50· αυτονομία, 34, 37 επ. (και 59, 69, 75, 76, 85, 101, 107)· βλασφημία, 27 (και 79 επ.)· *βασιλικοί άνδρες*, 27, 41, 47 (και 71, 91)· Γερμανία, 30· Γερο-Ολιγαρχικού, *Αθηναίων πολιτεία*, 18, 20· δημοκρατικό πνεύμα, 19, 20, 24, 46 (και 63, 74, 109)· δημοψηφισματική, 29· διαβούλευση, 29, 37, 39, 41, 43 (και 55, 56, 65, 80, 86, 87, 91, 92)· διαβουλευτική, 39, 50· διαδικαστικές συλλήψεις της, 31 επ., 41 επ. (και 96)· διαφωνία, 33, 38, 114 (και 58)· *dignitas*, 47 (και 98)· *δικαίω ουδέποτε κατελύθη*, 111 επ.· δικαστήρια, 40 επ., 50 (και 91)· δικηγορία, 20, 22, 48· δουλεία, 18, 27, 38 (και 59, 78)· Εκκλησία, 21, 28, 30, 32, 34, 47 (και 54, 64, 95, 96, 98)· ελευθερία λόγου, 20 επ., 24· ελευθερίες, 20 επ., 30, 34 (και 57, 60, 69, 95, 100, 101)· ένορκoi, 40· *Θρησκευτικά*, 21, 27· καπιταλισμός, 22 επ., 33 επ.· κλήρωση, 26, 39 επ.· κρίση, 18 επ., 39 (και 87)· λαοί, 19 (και 83)· μαχητική, 30·

- το μίσος για τη φιλελεύθερη, 15 επ., 19 επ.· Νεωτερικότητα, 28, 32, 35 (και 95 επ., 107)· νομιμοποίηση, 39 (και 91 επ.)· ουσιοκρατία, 30 (και 95)· Πλάτωνος, *Πολιτεία*, 16 επ., 47 (και 84)· πόλεμος, 19· πολιτική ανυπακοή, 42· συνταγματικές εγγυήσεις, 22, 33· ταυτότητα της φιλελεύθερης, 16· τεκμήριο αθωότητας, 22, 41· τελειοκρατία, 16, 27 (και 84)· ως τρόπος ζωής, 16, 19 επ.· τυποκρατία, 29, 30· φιλελεύθερη, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 23, 25, 27 επ., 28, 29, 30, 31, 33, 34, 35, 36, 39 (και 55, 56, 65, 77, 78, 79, 82, 84, 85, 87, 89 επ., 91 επ., 101, 103, 107)· βλ. και *γνώση, δημοκρατική· λαός· φιλελευθερισμός, πολιτικός· λαοί*
- Δήμου, Νίκος, 50
Δίκαιο και Τέχνη, 69
δικαιοσύνη(ς αρχές), 23, 35, 40, 45, 50, 101 επ.· *περιστάσεις*, 102· φθόνος, 23
Dworkin, Ronald, 43, 44, 48, 49, 62, 63, 64, 69, 70, 74, 80, 81, 104, 108· *Η επικράτεια της ζωής*, 43, 49
- Εργοτάξιο Ιδεών*, 11, 108, 110
Erhard, Benjamin, 109
ευθανασία, 20, 25, 49, 71-81: αυτοκτονία, 71, 72, 73, 77, 78· βίος, 74, 75· εγγενής αξία της ανθρώπινης ζωής, 71, 72, 74, 79· εθελοδοουλεία, 78· ηθικά συναισθήματα, 75 επ., 81 (και 18, 66)· ηθικοκρατία, 71· θρησκευτική ελευθερία, 80· *Ποινικός Κώδικας*, 72· προσωπική ταυτότητα, 79· *Σύμβαση του Oniedo*, 76, 81
ευθύνη, άπειρη, 35, 49
Ευρωπαϊκή Ένωση, 105
- Gouges, Olympe de, 114, 115
Grotius, Hugo, 97, 98, 108
- Habermas, Jürgen, 31, 49, 50, 92
Hegel, Georg Wilhelm Friedrich, 19, 47, 81
Heidegger, Martin, 109
Hobbes, Thomas, 28, 47, 59, 70, 77, 95, 100, 109
Hoche, Alfred, 81
Hume, David, 102
- Θεοδοσίου, Μίλτος, 108
Θουκυδίδης, 47
- Ιακωβίδου, Λίλη, 70
ιδιοκτησία, ατομική, 98 επ.· κυριότητα, 100 επ.
- Jellinek, Georg, 110
- Καζαντζάκης, Νίκος, 49
Kafka, Franz 42· *Η δίκη* 42
Καμίνης, Γιώργος, 70
Kant, Immanuel, 43, 48 επ., 60, 70, 72, 75, 83 επ., 85, 87, 92, 95, 98, 99, 100, 106, 107, 108, 109, 111, 116· *Αιώνια ειρήνη*, 106· *Μεταφυσική των ηθών*, 83
Katrami c. Grèce, 21, 47
Kelsen, Hans, 29, 30, 48
Κέντρο Έρευνας για τις Ανθρωπιστικές Επιστήμες, 92
Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου, 115
Κέντρο Φιλελεύθερων Μελετών, 80
Κικέρων, 50
Κονδύλης, Παναγιώτης, 46
Kötz, Hein, 50
Κυδωνιάτης, Φαίδων Γ. Λ., 11
Κυριακός Διομήδης, 50
- Langton, Rae, 92
λαός, 30, 40, 111 επ.· βλ. και *δημοκρατία· λαοί· φιλελευθερισμός, πολιτικός· λαοί*

- λόγος, δημόσιος, 21, 25, 30, 36 επ. 49, 50
 Locke, John, 95, 96, 98, 99, 101, 108, 109
- MacKinnon, Catharine, 60, 61, 70
 Macpherson, C. B., 98, 109
 Maistre, Joseph de, 47
 Μάνεσης, Αριστόβουλος, 7, 15, 46, 48
 Μανωλεδάκης, Ιωάννης, 81
 Marcuse, Herbert, 48
 Marx, Karl, 40, 47, 50, 94
 Μπήτρος, Γεώργιος, 109
 Mungiu, Cristian, 53, 57, 69· 4 μήνες, 3 εβδομάδες και 2 ημέρες, 53 επ., 56 επ., 60, 66, 69
- Nozick, Robert, 59, 70, 95, 100, 103, 108
 Ντοστογιέφσκη, Φιόντορ, 84, 92· *Μέγας Ιεροξεταστής*, 84
- Οζ, Άμος, 49, 88, 92
- Παιονίδης, Φιλήμων, 39, 42, 47, 50, 109
 Παπαγεωργίου, Κωνσταντίνος, 48, 109
 Παπαδιαμάντης, Αλέξανδρος, 92· *Χαλασχώρηδες*, 88, 92
 Παύλος, Απόστολος, 48· *Προς Κορινθίους Α΄*, 48· *Προς Ρωμαίους*, 115
 Περικλής, 47
 Πιλάτος, 28, 30, 48
 Pirenne, Henri, 109
 Πλάτων, 16 επ., 27, 31, 47, 84· πλατωνισμός (πολιτικός), 31· *Πολιτεία*, 84
 πρόσωπο, *status* του, 23, 24, 25, 26, 29 επ., 33 επ., 34, 35, 36, 67, 75, 77, 78, 85, 89, 91, 98, 99, 107, 114, 115
 Πολυμελής Πρωτοδικείο Αθηνών, 92
- Radbruch, Gustav, 29, 30
 Rancière, Jacques, 46
 Rawls, John, 9, 30, 31, 37, 41, 44, 49, 50, 51, 69, 75, 80, 81, 92, 95, 101, 102, 103, 105, 107, 108, 109· *Θεωρία της δικαιοσύνης*, 9, 44, 75, 101
 Raz, Joseph, 50
 Rehg, William, 50
- Scheffler, Samuel, 51
 Schiller, Friedrich, 109
 Schmitt, Carl, 29, 33, 48, 97· *τυραννία των αξιών*, 68
 Σόλων, 36
 Σούρλας, Παύλος Κ., 46, 49 επ., 108, 109, 116
 Συμβούλιο της Επικρατείας, 47
 σύνταγμα, 15, 21, 22, 58· ερμηνεία του, 24 επ., 30, 55 επ., 58, 60, 62, 82 επ., 111 επ.· *Grundgesetz*, 113, 115· *ρήτρα αιωνιότητας*, 113· συνταγματικός πατριωτισμός, 19
 συντηρητισμός (πολιτικός), 11, 15, 16, 20, 22, 24, 28 επ., 31, 33, 46, 53, 79, 82 επ. 86, 87, 88, 90, 91
 Σωκράτης, 31, 47, 84
- Τρωάνος, Σπύρος, 66, 70
 Τσακυράκης, Σταύρος, 7, 38, 50, 55, 70
 Τσάτσος, Κωνσταντίνος, 31, 38
 φιλανθρωπία, 34, 108
 φιλελευθερισμός, πολιτικός, 43, 44 επ., 46, 94 επ.· αλληλεγγύη και φιλοξενία στον, 94-110· δικαιώματα, 96, 97 επ.· *Θρησκευτική Μεταρρύθμιση*, 96· *Θρησκευτικοί Πόλεμοι*, 96· κατάσταση ανάγκης, 97 επ., 99, 100· κοινωνικό κράτος, 98· κοινωνικό σύμβολο, 96· κοσμοπολιτισμός, 35, 105 επ., 108, 114· λαοί, 105 επ.· σοσιαλδημοκρατία, 46
 Φλογαΐτης, Θεόδωρος Ν., 48
 Φραγκάκης, Νίκος, 93

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

- Weber, Max, 48, 109
85 επ.: Όρκος του Ιπποκράτους, 85·
υποσχέσεις, προεκλογικές, 83 επ.,
86, 87 επ., 90 επ.
- Χατζής, Αριστείδης, 70
- ψευδολογία, πολιτική, 11, 49, 82-93: κα-
θήκοντα ειλικρίνειας και ευθύτητας, Zweigert, Konrad, 50

Το κύριο κείμενο της έκδοσης αυτής αποτελεί η ομιλία του συγγραφέα, επεξεργασμένη σε γραπτή μορφή, στην εναρκτήρια εκδήλωση του 8ου ετήσιου κύκλου του *Εργοταξίου Ιδεών*, η οποία πραγματοποιήθηκε την 10η Οκτωβρίου 2018 και είχε ομότιτλο θέμα. Για να σχηματίσει ο αναγνώστης πληρέστερη αντίληψη για την επιχειρηματολογία και την πρωτοτυπία του συγγραφέα, ιδίως στο ζήτημα της δημοκρατικής γνώσης, κρίθηκε σκόπιμο να συνοδευτεί η παρούσα έκδοση με δύο κείμενά του, τα οποία έχουν προκύψει, κατά τον ίδιο τρόπο, με την ευκαιρία σχετικών δημόσιων παρεμβάσεών του στα ακανθώδη και δυσεπίλυτα για τον δημοκρατικό νομοθέτη ζητήματα των αμβλώσεων και της ευθανασίας. Η έκδοση συμπληρώνεται ομοίως με δύο ακόμη κείμενα του ιδίου, συναφή προς τον ίδιο προβληματισμό: το ένα, κατά του πολιτικού συντηρητισμού, στο θέμα της ψευδολογίας στην πολιτική, και το άλλο στο ζήτημα της φιλοξενίας και της αλληλεγγύης στη φιλελεύθερη δημοκρατία. Τέλος, στον επίλογο εξηγείται γιατί *η δημοκρατία δικαίω ουδέποτε κατελύθη*.

ISBN: 978-618-5027-00-1

www.eurasiabooks.gr